

SREČKO KOSOVEL

IZBRANE PESMI

Srečko Kosovel

"Rad bi povedal ljudem lepo, dobro besedo, svetlo besedo, kakor je svetlo novembersko sonce na Krasu. Toda moja beseda je težka in molčeča, grenka kakor je brinova jagoda s Krasa. V njej je trpljenje za katero ne boste nikoli zvedeli, v njej je bolelost, katere ne morete spoznati. Moja bolečina je ponosna in molčeča in bolj nego ljudje jo razumevajo bori na gmajni in brinjevi grmi za skalami." (Iz: *Pesmi*, 1927)

Překlad:

"Rád bych lidem řekl několik hezkých, dobrých slov, slov světlých jako je světlo listopadového slunce na Krasu. Avšak moje slova jsou těžká a mlčíčí, hořká jako plody jalovce z Krasu. Je v nich utrpení, o němž se nikdy nedozvíte, je v nich bolelost, kterou nemůžete poznat. Moje bolelost je hrdá a mlčíčí a více než lidé jí rozumějí borovice na pastvinách a jalovcové keře za skalami." (In : *Básně*, 1927)

Moja pesem

Moja pesem je eksplozija,
divja raztrganost. Disharmonija.
Moja pesem noče do vas,
ki ste po božji previdnosti, volji
mrtvi esteti, muzejski mólji,
moja pesem je moj obraz.

Jesen

Droben dež rosi,
bele so kraške poti,
sivo je zgodnje jutro.

Bor, bor ne šumi.
Kam ta pot hiti?

Sivo je zgodnje jutro.

Brinjevka se prebudi,
vztrepeta, vzleti.
Sivo je zgodnje jutro.

Balada

V jesenski tihi čas
prileti brinjevka
na Kras.
Na polju
že nikogar več ni,
le ona
preko gmajne
leti.
In samo lovec
ji sledi.
Strel v tišino;
droben curek krvi;
brinjevka
obleži, obleži.

Oktober

Zlati oblaki žarijo, žarijo,
plavajo sredi mrzle modrine,
ah, še trenutek, in ugasnijo.
Tiha je vas sredi doline.

V kraški kuhinji topli smo zbrani,
čutimo v dušah: sonce odhaja,
kot zakopani, smrti vdani...
Tiha žalost si duše osvaja.

Vzkrikneš, pa se odmev ti povrne
od hribov rjavih, od modrih gorá.
Kdo te je slišal? In srce pregrne
žalost oktobrskega polja.

Kraška jesen

Sladka čmina: poln je grozd,
jagode se v dežju bleščijo,
v dalji temneva borov gozd,
topoli pred hribom šumijo, šumijo.
Šumeča prihaja v vršenju lip,
jesen; topole in hraste uklanja;

mi smo v vinogradu, drugi so v hramu -
vsak si po svoje otožnost preganja.

Jutro na gori

Sonce sije na sive robove,
ki jih poljublja jutranji hlad,
te sive ostrine, te puste vrhove,
te imam rad.

Nad vsemi polji, nad vsemi dolinami
srebrí se meglà;
tu sem kot orel med sinjinami
blizu Boga.

Noč pred okni

Dež rosi na črni kostanj,
luč iz sobe ga obseva,
plaha, dobra in prijazna;
ulica je temna, prazna;
eno okno le nasproti
mi žari. Nekdó sameva.
Ah, mogoče kakor jaz
čaka tiste polnoči,
ki izbriše raz obraz
vsa spoznanja grenkih dni
in v jesenski, sivi čas
trudno dušo potopi.

Slutnja

Polja.
Podrtija ob cesti.
Tema.
Tišina bolesti.

V dalji
okno svetló.
Kdo?
Senca na njem.

Nekdo gleda
za menoj,
z menoj
nepokoj

in slutnja
smrti.

Predsmrtnica

Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel ...
Ognja prepoln, poln sil,
neizrabljen k pokoju bom legel.

Ogenj me v prsih bo žgal
in me ne bo mogel izžgati,
neutrujen jaz bi rad spal
takrat in ne bom mogel spati.

Na tečaju mrtvih

Skozi sivo pajčevino sije dan.
Človek stopa po cesti raztrgan, bolan,
človek brezvoljen, v dno duše potr,
človek, ki pričakuje smrt.

Tam v tišini meglenih poljan
umrl bo sredi žalostnih sanj,
kakor luč bo pojema, ugasnil
in pred vsem svetom se bo skrila.

Psalm

O Bog, usmili se moje praznote!
Široko razstrtih, sivih dni,
teh široko upajočih oči,
o Bog, usmili se naše samote!

Razstri svoj plašč, razkošno tkan
z zvezdami višnjevih letnih noči,
ko speš mimo nas in Tvoj plašč šumi
kot sredi morja večnih sanj.

O, stopi v ta stekleni čas
in kar je prozorno, naj potemni,
in kar je blizu, naj se izgubi,
naj nam kot iz višnjevih dalj spregovori
kot v gosti modrini Tvoj beli glas!
O Bog, usmili se nas, usmili se nas!

Vas za bori

V oklepu zelenih borovih rok
bela, zaprašena vas,
poldremajoča vas,
kot ptica v varnem gnezdu rok.

Sredi dehtečih borov postanem:
Ni to objem mojih rok?
Velik objem, velik obok
za takó malo gručo otrok.

Za zidom cerkvenim je pokopan
nekdo. Na grobu šipek cvete.
Iz bele vasi bele poti
in vse te poti v moje srce.

Ne, jaz nočem še umreti

Ne, jaz nočem še umreti,
saj imam očeta, mater,
saj imam še brate, sestre,
ljubico, prijatelje;
ne, jaz nočem še umreti.

Ne, jaz nočem še umreti,
saj še sije zlato sonce,
saj mladost drzna me spremlja,
saj so cilji še pred mano;
ne, jaz nočem še umreti.

Kadar pa ne bo nikogar,
staršev ne, ne bratov, sester,
ljubice, prijateljev –
in jesensko tiho sonce
bo čez Kras, čez Kras sijalo,
kot bi z mano žalovalo –
res, ne bom se bal umreti,
kaj mi samemu živeti?

Truden, ubit

Truden, ubit grem iz dneva v večer,
na mojih ustnih ni več molitve,
v moji duši prekrute žalitve
in brez miru sem, miru ni nikjer.

Kakor da sem že izgrešil smer,
v dalji ne vidim več odrešitve,
ah, v moji duši ni več molitve
in miru več ne najdem nikjer.

Dvigni se, duša pobita, steptana,
dvigni, zagori, zapoj do Boga,
da boš kot harfa prijetno ubrana
kot med večernim žarenjem srca,
da spet bom zaslutil kraljestva neznana
tam preko morij, tam onkraj sveta!

Klic po samoti

Da mi je priti v krajino polnoči,
kadar se v polja razlije sinja tema,
da mi je priti z ulic, kjer vse kriči,
kjer se vse tre, ubija, trudi, peha!

Da mi je priti v krajino polnoči,
da v sveti samoti duša Boga spozna!
Glej, jaz sem ranjen od vseh poti,
ranjen sem od ljudi v globini srca.

Da mi je priti v krajino polnoči,
kjer samo zvezde žarijo, jezera dehte
in kjer samo senca razliva se v oči,
senca dreves kot poljub odprtim očem,
kakor sam s srcem hočem in smem,
da me poljubi On na bolešno srce.

Krik po samoti

Da bi se mogel vase skriti,
živeti nikomur, nikomur poznan,
da bi se mogel poglobiti
v tiho prelivanje mraka in sanj!

Da bi z ulice mogel oditi
pijan tega šuma, hitenja pijan,
vase, v veseljstvo se potopiti,
začutiti eno se z Njim, a zaman!

V množici sem, ki se giblje, upira,
bolan sem, tako sem se že izkričal,
v množici sem, ki ugaša, umira,

k zmagi hitim in vem, da bom pal;
in šele ko pala bo name sekira,
čutim, kako bom za Njim zaječal.

Želja po smrti

Daj mi, Bog, da mogel bi umreti,
tiho potopiti se v temò,
še enkrat kot zvezda zažareti,
onemeti, pasti v črno dno,

kjer nikogar ni in kjer ne sveti
niti ena luč in ni težkó
čakati poslednjih razodetij,
kar od vekomaj je sojeno biló.

Daj, da stopim stram izmed ljudi,
daj, da stopim in da se ne vrnem,
daj mi milost: temò, ki teší,
da v bolečini s Tabo se strnem,
daj, da odidem od teh ljudi,
daj, da odidem in da se ne vrnem!

Bori

Bori, bori v tihi grozi,
bori, bori v nemi grozi,
bori, bori, bori, bori!

Bori, bori, temni bori
kakor stražniki pod goro
preko kamenite gmajne
težko, trudno šepetajo.

Kadar bolna duša skloni
v jasni noči se čez gore,
čujem pritajene zvoke
in ne morem več zaspati.

"Trudno sanjajoči bori,
ali umirajo mi bratje,
ali umira moja mati,
ali kliče me moj oče?"

Brez odgovora vršijo
kakor v trudnih, ubitih sanjah,
ko da umira moja mati,

ko da kliče me moj oče,
ko da so mi bolni bratje.

Kakor veter

Čutim te kakor veter lahan,
v vetru drevo vzšumi;
ko da prebuja se iz sanj,
kratkolaska vzvihra z lasmi.
Čutim te kakor sveto tišino,
sprostrto preko polja,
zlato sonce nad kraško dolino,
a še bolj zlato sredi srca.
Čutim te kakor pekoč poljub,
pod njim srce onemi.
Grenkoba, molčanje, trpek obup.
Bolest, ki okameni.

Starka za vasjo

Lačni otroci ležijo na senu,
burja vihra skozi lino
pod nizkim, sivim čelom hiše -
noč je pokrila ravnino.

Mali sanja: krompirček,
ne eden - polna skleda.-
Tiho stopa za temno vasjo
raztrgana sivka Beda.

Drugi sanja: krompirček v oblici
mrzle ročice ogreje.-
Tiho stopa za hišami
in se ledeno zasmije.

Tretji, četrti in peti in vsi -
tisoč in več - jaz ne morem spati.
Ničesar nimam in vendar mislim:
vse, o vse bi vam moral dati!

Peto nadstropje

V petem nadstropju so dobri ljudje,
v petem nadstropju in v vlažnih kletih,
tam se nikoli ne utrne smeh,
oči tiho, mrliško blesté.

In otroci, ki se rodé,
kot da imajo žveplo v očeh,

brezglasno leže, zvišajoč se po tleh,
v cunje gnijoče ihté, ihté ...

Toda peto nadstropje in klet
kadar pregnije, se zruši svet
in stisne smeh veselih ljudi.
Tropa vojakov s puškami gre,
a še ti se nad mrličí zgrozé -
kako da bi mogli streljati?

Ekstaza smrti

Vse je ekstaza, ekstaza smrti!
Zlati stolpovi zapadne Evrope,
kupole bele - (vse je ekstaza!) -
vse tone v žgočem, rdečem morju;
sonce zahaja in v njem se opaja
tisočkrat mrtvi evropski človek.
- Vse je ekstaza, ekstaza smrti. -

Lepa, o lepa bo smrt Evrope;
kakor razkošna kraljica v zlatu
legla bo v krsto temnih stoletj,
tiho bo umrla, kot bi zaprla
stara kraljica zlate oči.
- Vse je ekstaza, ekstaza smrti. -

A, iz oblaka večernega (zadnjega
sla, ki oznanja Evropi še luč!)
lije kri v moje trudno srce,
joj, in vode ni več v Evropi
in mi ljudje pijemo kri,
kri iz večernih sladkih oblakov.
- Vse je ekstaza, ekstaza smrti. -

Komaj rojén, že goriš v ognju večera,
vsa morja so rdeča, vsa morja
polna krvi, vsa jezera, in vode ni;
vode ni, da bi pral svojo krivdo,
da bi opral svoje srce ta človek,
vode ni, da pogasil bi z njo
žejo po tihi, zeleni jutranji prirodi.

In vse je večer in jutra ne bo,
dokler ne umremo, ki nosimo
krivdo umiranja, dokler ne umremo
poslednji...

Joj, v to pokrajino, še v to zeleno,
rosno zeleno pokrajino, še v to,
sonce večerno, boš zasijalo
s pekočimi žarki? Še v to?

Morje preplavlja zelene poljane,
morje večerne žgoče krvi,
in rešitve ni in ni,
dokler ne padeva jaz in ti,
dokler ne pademo jaz in vsi,
dokler ne umremo pod težo krvi.

Z zlatimi žarki sijalo bo sonce
na nas, evropske mrličice.

Vozil sem se

Vozil sem se z zlatim čolnom
po rdečih vodah večera
med drevjem
in travnatimi bregovi.
Vozil sem se,
jaz zlati mornar...

Toda prišel je vihar
in sonce je palo
iz svojih višin
in kot da je zasijalo
vse drugo, manj zlato,
bolj jasno, bolj živo,
sem kot prerojen
stopil na breg.

Rdeči oblaki so se odtrgali
mi od srca,
videl sem jih,
šel sem za njimi
preko sveta.

Ne toži, drug

Ne toži, drug - tožiti je neumno!
Trpiš krivico? Trpi jo pogumno!
In kadar pade nate zadnja noč,
poskusi v molku svojo moč.

Opolnoči - že čujem transmisijske,
nov svet je, drug, ki naša srca pije,

ko tvorničar pijan in sit počiva,
se nam pred dušo topla luč razkriva.

Ta luč, ta dobra, ta nam dá poguma,
kot zvezda sredi tvorniškega šuma,
ki delavcu je pred oči prišla,
na trudno dušo mirno prisvetila,
kot golobica razprostrla krila
bi preko poteptanega srca.

Kakor naraščanje

Kakor naraščanje temnih glasov
raslo je, vstajalo je iz globin,
kakor zvonjenje nevidnih zvonov
klicalo me je iz kraških dolin.

Šel sem: med množico sem se potil,
med te ljudi, krvaveče spoznanj,
padal, umiral, dokler nisem stopil
v tiho svetišče njih pričakovanj.

Njih pričakovanja so tiha in sveta,
čeprav jih duši tiran kapital,
svetejša so, če jih krivica prepleta,
in lepša je kri od temnečih koral,
ta kri pod okovi, o naj bo prekleta!
Kadar bo brizgnila, vstal bo naš kralj.

Sam

Človek ni žalosten in ni vesel.
Svet se je čudno daleč pomaknil,
blodiš in tavaš kakor izgubljen,
vse je odplavalo, sam ne veš kam.

Lep obraz je ugasnil v sivi temi,
v meni odsevajo goli kostanji
in listje, ki pomendrano v dežju
gnije pod drevjem.

O, zakričal bi, da bi odmevalo
vse od gora, od gozdov, od dolin,
pa se bojim, da sam bi ostal
s potisočerjeno praznoto.

Ecce homo

S teboj govorim, pa sem ti daleč.
Senca je vzrasla v tisoč senc.
Sam sebe ne ločim v njih, ne poznam.
Kako naj ti rečem, kam?

Mrzel pepel leži nad sencami.
Živci izmučeni od abstraktnih oblik
lastnega jaza.
Bog. Ne poznam mu obraza.

Eno je vroče: žeja Pravice in Odrešitve.
Eno je sveto: Preprosto in Pristno.
A nad nami
melanholija sivih tlakov,
mrličev, ki ne morejo umreti.
P.S. Vem, vi ne morete tega razumeti.

O, saj ni smrti

O, saj ni smrti, ni smrti!
Samó tišina je pregloboka.
Kakor v zelenem,
prostranem gozdu.

Samó odmikaš se,
samó tih postajaš,
samó sam postajaš,
sam in neviden.

O, saj ni smrti, ni smrti!
Samó padaš, samó padaš,
padaš, padaš
v prepad neskončne modrine.

Ena je groza

Ena je groza, ta groza je: biti –
sredi kaosa, sredi noči,
iskati izhoda in slutiti,
da rešitve ni in ni.

Včasih se med ranjene skale
tiho razlije zlati svit
jutranje zarje – šel bi dalje,
pa že čutiš, da si ubit.

Kakor da se zarja rani,
kadar razgrne svoj pajčolan,
kadar razlije goreče slapovje
in ti zakliče pod goro: Vstani,
glej, že gori razbito gorovje! –
Ti čutiš Ga in ne veruješ vanj! –

Nokturno

Razbijam svoj beli Kras,
z muko razbijam ga
in mislim na Beethovnov obraz.

Pianist sem z železnimi rokami.
Kras se lomi, zemlja krvavi,
a dan se ne zdrami.

Pokaj bele ladje iz pristana?
Za žolto jadro je skrila svoj obraz
mornar. (Sonce gori.) Kaj sanja?

Razumem. Tiho vstaja prevrat,
s tipalkami žgočimi duše osvaja. -
Si sredi poti? Začni od kraja!
Očisti se v ognju, postani nam brat!

Bog

I

Truden, ubit grem iz dneva v večer.
Na mojih ustnih ni svete molitve,
v duši ležijo mi grenke žalitve,
ah, in pokoja ne najdem nikjer.

Kakor, da sem že izgrešil smer,
v dalji ne vidim nobene rešitve...
Vse je zaman, vse: kletvine, molitve -
meni zaprta je sleherna dver.

Dvigni se duša pobita, steptana,
dvigni, zagori, zapoj do Boga,
da boš kot harfa prijetno ubrana,
kakor večernica sredi neba,
da bom zaslutil kraljestva neznana
tam preko morij, onkraj sveta!

II

Zdaj mislim nate, večni Bog,
ki vseh skrivnosti si skrivnost.
Si vsem enak, pravičen, strog,
in to je tvoja globokost?

Objemam te, pa le ne vem,
če si brezsmernje ali smer,
središče vseh strasti ljudem,
če njih pogin in moj nemir...

Ali si Oče, ali si Brat,
ki samo v slutnjah duš živiš
in se le časih nagneš k nam,
ko duh je ponižan, plah in sam?
O, da mi slutiti je to enkrat -
svetlejši in lažji bi bil moj križ!

Tragedija na oceanu

I

Mrzel, mrzel je ocean,
če ti je tesnó, stopi vanj!
Dovolj globoka je hladna temà,
potopi svojo boleost do dna!

Kdo si? – Jaz. –
Kaj je jaz, kdo je jaz?
Jaz mu uničim obraz,
moj obraz je temà,
tema – tema,
ne tista tema, tema srca,
ki dobro dé,
ona, ki sega od goré do goré,
od morjá do morjá.
Jaz ne varujem najlepših sanj,
moj grob je širok, moj grob je teman,
in kdor ima svoj obraz,
mu ga raztrgam jaz, ocean.

II

O, ná, mornar, teh lepih rož,
teh lepih rož, teh sladkih rož,
o, tiho ulezi se v svoj čoln,

lepó, lepó zasanjal boš.

Strupene so, pa se ne boj,
po njih takó sladak pokoj,
zapreš oči, lepo zaspiš,
pozabiš vse in onemiš.

O kaj, o kaj te gosli pojo,
da me čaka na bregu nekdo?
Glej, skoro ne čujem ničesar več,
truden sem, truden; o, rože te
dehte takó sladkó, sladkó.

III

Ti boš rastlina, med plastjo plast,
in skozi tebe kipela bo rast,
neviden boš in nepoznan,
ti boš na dnu vseh žrtvovanj.

Mogoče ti bo tesnó kedaj,
zemljó bo razsvetil maj,
nad tabo vse zelenelo bo,
cvetelo bo, živelo bo. –

In ti boš tesno med plastmi,
zemljó presijale ti bodo oči
in tvoje oči bodo rasle v svet,
nad njimi vzhod z zatonom spét.

Nad zemljo sinje sinje nebo,
kot da vse mrtve oči vanj sijó,
in z roko v roki nevidni vsi,
v živem koraku mrtvi zveni ...

IV

Izza gorá – hahá, hahá,
tam hodil je mlad študent,
vedno zakrit, v črno ovit,
hahá, tam deklico je imel –
tiho, dobro deklico, hahá.

Zdaj se z vsem igra temà.
O, dober, prijeten bi grob bil tesán
na poti neznani pod goró,
mogoče bi me razbojnik ubil

pod gozdom in me za vedno skril.

Sezi z belo rokó skozi noč,
draga, daj mi roko v pomoč! –

Jaz sem živih temán oceán,
ne ščitim hrepenenj, ne nad ne sanj,
v večnost, temò bo pokopan,
kogar vzamem v naročje,
moj grob je širok, moj grob je teman.

V

Joj, rešite me, jaz sem poet,
joj, rešite me, jaz nisem bankir!
Mrzla voda pljuska po ladji.
Rešitelj je kapitan, on je zver.

V črnem čolnu sam sedi,
z lučjo rdečo sveti v temò,
kdor ni dobro dovolj potopljen,
z veslom razkolje mu glavó.

Širok, širok je ocean
in šum njegovih valov hladan,
a še strašnejši mir njegov,
ko veter ne prši valov.

Le nekateri utopjenci ne morejo
se potopiti do dna, do dna,
a se ne morejo rešiti.
Strašnó je strmeti v potop sveta.

Ti vstajajo, padajo po veri,
ki jih je dvigala do Boga,
a zdaj je utihnil sredi temè
klic njegov iznad temè.

VI

Eni hočejo nazaj,
a kako bi nazaj, kako,
duše njihove ne morejo umreti,
tiho duší jih pod vodó.

Bodo li večno v temi živeli,
o, razodeni skrivnost, zakaj?

Ali, ko bodo vode vzblestele,
v jutru splavajo nazaj? –

Pa so njihovi bregovi utonili
in sami ne vedo kam ne kod,
pa so se njihovi cilji izgubili,
pa saj so morali na pot.

VII

Po tihi vodi, temni vodi
plava mlad in lep mrlič;
lep, o, lep mu je obraz,
bled, ko da je iz cvetja vstal,
da je vstal in zacvetel. –

Po vodi plava mlad mrlič.

In če je vstal, zakaj je vstal?
Ali je dobojeval
ves boj strasti,
ves boj ljudi
in zdaj ne more pasti na dno?
Bog temni pada nad temò.

VIII

Čez dvajset tisoč let mogoče,
ko vstanejo ti otroki iz tal,
pride na goro s palčico v roki
geolog in bo preiskoval.

In bo iskal predpotopnih ljudi
in bodo strmele njegove oči,
toda zaman, zaman, zaman
se bo trudil, da bi spoznal ocean.

Ta ocean, strašný je odprt,
bodočim življenje, nam pa smrt,
ta preizkušnja, naval in strast,
strašen pogin za novo rast.

Geolog bo učil: Vzporedne plasti,
tukaj nič boja bilo ni,
tukaj je tiho pokrilo morjé
doline, polja in goré.

IX

Štirje veslači v noč gredó,
v noč gredó, strašno pojó
in bijejo z vesli v temni val
in kličejo: Pridi, pridi, kralj!

Štirje veslači gredó skozi noč:
Pridi, ga kličejo, na pomoč,
ali reši v Evropi nas
ali pa v strašnost potopi nas!

Ali rešitvene zvezde ni,
v njihovih očeh ni več oči,
v njihovih očeh le še ogenj gori,
ubija in v smrti združuje ljudi.

Štirje veslači v noč gredó,
v noč gredó, strašno pojó
in bijejo, kličejo ga zaman.
Tih je nad mrtvimi ocean.

Revolucija

Pravzaprav naj bil bi to problem
in še najbrže zelo kočljiv,
toda, če je to, kar naj bi bil,
če postane, kar da je – potem,

če prinese svobodo ljudem,
naj mu katerikoli bo naziv,
jaz ga molil bom in bom slavil,
toda, dragi, ne sedaj, potem ...

A sedaj je treba borbe v nas,
borbe, svete borbe, ne miru,
ne počitka, niti slepih sanj,
ne raziskovanj, izpraševanj,
treba, da spoznamo svoj obraz,
in da izpovemo: Mi smo tu!

Rime

Rime so izgubile svojo vrednost.
Rime ne prepričujejo.
Ali si čul trenje bolesti.

Kam bi s frazami, dragi govornik!
Spravite fraze v muzeje.
Vaše besede morajo imeti trenje,
da zagrabijo srca človeška.

Vse je izgubilo svojo vrednost.
Belo morje pomladne noči
se razliva po poljih, vrtovih.
Slutnja bodočnost gre mimo nas.

Evakuacija duha

Duh v prostoru.
Požar neviht razžarja temo.
Duh gorí v prostoru.
Magično luč razseva.
Zelena okna razsvetljenega
brzovlaka na viaduktu.
Sam gorim in sebi svetim;
slepi čutijo samo elektriko
moje luči, ne vidijo svita.
A vsi trepečejo kakor jaz,
kakor v smrtnem opoju.
In ne vedó, da je to trepet
kril, ki se hočejo razprostreti,
izžareti kot zlati ogenj v noč.
In preklinjajo policaje sonca,
ki spijo ponoči
kakor malomeščani.
In vsi ljudje spijo ponoči
in ne čutijo magičnih razodetij,
ki sijejo v meni iz mene.
Ljudje so evakuacija duha.
Anomalija psihologije.

Prostituirana kultura

Blazirani starci, ki so se prodajali,
ki so bili, kar niso hoteli biti.
Trikrat na dan obupujem
in kolnem sam sebe
in vesoljstvo.
Napoleon gre v Rusijo.
Glej, kako ugašajo
te rdeče jesenske rože.

Ali si norec ali kaj,
da jokaš z listjem v vetru?
To je tvoj pravi obraz,
čist kot sonce jesensko,
ki odseva v solznih očeh.
(Solze so kakor zlate!)
On, črni šah, hoče imeti
dvojni obraz.
Jutri: odhod v Pariz.

Kons. 5

Gnoj je zlato
in zlato je gnoj
Oboje = 0
 $0 = \infty$
 $\infty = 0$
A B <
1, 2, 3.
Kdor nima duše,
ne potrebuje zlata,
kdor ima dušo
ne potrebuje gnoja.
I, A.

Kons

Truden evropski človek
strmi žalostno v zlati večer,
ki je še žalostnejši
od duše njegove.
Kras.
Civilizacija je brez srca.
Srce je brez civilizacije.
Izmučena borba.
Evakuacija duš.
Večer peče kot ogenj.
Smrt Evrope!
Usmiljenje! Usmiljenje!
Gospod profesor,
razumete življenje?

Evropa umira

Evropa umira.
Društvo narodov in apoteka,

oboje laž.
Operacije. Revolucije!
Na sivi cesti stojim.
Rjavo listje pada z vej
in jaz se samo enega bojim,
kadar to drevje bo golo, črno stalo
in siva polja
in majhne hišice
in bom kričal,
pa bo vse, vse naokoli
molčalo.

Destrukcije

O laž, laž, evropska laž!
Samo destrukcija lahko te ubije!
Samo destrukcija.
In katedrale in parlamenti:
laž, laž, evropska laž.
In Društvo narodov laž,
laž, evropska laž.

Rušiti, rušiti!
Vse te muzeje faraonov,
vse te prestole umetnosti.
Laž, laž, laž.
O Sofija, o katedrala.
O mrtveci, ki boste rešili
Evropo. O mrtveci
beli, ki stražite Evropo.
O laž, laž, laž.

Rušiti, rušiti, rušiti!
Milijoni umirajo,
a Evropa laže.
Rušiti. Rušiti. Rušiti!

Majhen plašč

Jaz bi rad hodil
v majhnem plašču
besed.

Ali pod tem naj se skriva
topel, svetel svet.

Kaj je bogastvo?
Kaj je razkošje?

Zame je eno:
majhen plašč imam
in ta plašč ni nobenemu
podoben.

Kons: mačka

Mačka je skočila skozi okno.
Skočila je na klavir.
Zaigrala je in se začudila:
Kadar skačem, poje klavir.
Jaz sem bil v sosednji sobi
in sem mislil, da duh igra.
Ali še enkrat je udarilo
in mačka je skočila
skozi okno.

Koder hodi novi pesnik,
povsod se odziva klavir.
Ali nikdo ga ne moti
kakor mačke.
Ves svet je zavzet: Ta človek
je norec
ali je pesnik.
IN VSI POSLUŠAJO NJEGOVE
KORAKE, ki pojo kot na klavirju.

Predmeti brez duše

Omara z rdečimi šipami.
Dolgčas spi v kotu.
Avtomobil je senzacija.
Kozmični dih: potres.
Na razžarjeni zarji
rdeči A T O M
Nenapisana moja beseda
odsev
odsev. **A T O M**
Smeh kralja Dade
na lesenem konjičku.
Hi, hi.
Pum.

Smeh kralja Dade

Ukaz številka 35:

Nenadoma se je izkazalo,
da je rdeča večerna zarja
državi nevarna.

Zato se zapre večerna
zarja vsakokrat,
ko se bo prikazala,
v črno morje.

Na zlat mozaik grobišča
sije bleščeče rdeča
zarja.

Samoten konj se sprehaja
po polju.

Magija zarje!

Konj je melanholičen.

Kons: Novi dobi

Nova doba prihaja
v kolektivnem imetju,
nova doba prihaja
i delavcu i poetu.

Smrt tehnično mehničnim
problemom!

Vsi problemi so problemi človeka.

Proti Taylorjevemu sistemu!

Humanisti z vijoličasto brado.

Nova doba prihaja,
ko bo vsak delavec človek,
ko bo vsak človek delavec.

Nova doba prihaja
z uporom sužnjev.

Padati!

Tisočkrat oskrunjeno, tisočkrat oskrunjeno
moje človeško dostojanstvo.

In zatajeno poslanstvo človeka.

Hlapčevski klečeplazci.

Ni užil veliko sonca in veselja.

Na njegovo mlado čelo je trpljenje udarilo
bridek pečat.

Želel si je smrti, tolažnice bolnikov.

Na strašno bolniško posteljo
prikovani mladenič.

Mučenik svojega krutega trpljenja,
ozdravi!
Večni mir tvoji duši!

Rdeča raketa

Jaz sem rdeča raketa, vžigam
se in gorim in ugašam.

Joj, jaz v rdeči obleki!

Joj, jaz s srcem rdečim!

Joj, jaz z rdečo krvjo!

Neutruden bežim, kakor
da sam moram v izpolnjenje.

In čim bolj bežim, tem bolj gorim.

In čim bolj gorim, tem bolj trpim,
in čim bolj trpim, hitreje ugašam.

O jaz, ki bi živel rad večno. In
grem, človek rdeči, čez polje zeleno,
nad mano po sinjem jezeru tišine
zeleni oblaki, o, jaz pa grem,
grem, človek rdeči!

Povsod je tišina: na polju, na nebu,
v oblakih, le jaz bežim, gorim
s svojim ognjem pekočim in
ne morem tišine doseči.